

РЕШЕНИЕ

№ 6476

гр. София, 04.11.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, VIII КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ, в публично заседание на 21.10.2022 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Камелия Серафимова

ЧЛЕНОВЕ: Калин Куманов

Стоян Тонев

при участието на секретаря Анжела Савова и при участието на прокурора Десислава Кайнакчиева, като разгледа дело номер **5914** по описа за **2022** година докладвано от съдия Камелия Серафимова, и за да се произнесе взе предвид следното:

Настоящото касационно производство е по реда на чл.208 и сл.АПК, във връзка с чл.63 ЗАНН.

Образувано е по касационна жалба на Главна дирекция“ Изпълнение на наказанията“ [населено място] срещу Решение № 2644/19.04.2022 година по описа на АССГ в осъдителната част, в която Главна дирекция“ Изпълнение на наказанията“ [населено място] е осъдена да заплати на Х. А. К., изтърпяващ наказание лишаване от свобода в ЗО“ К.“ обезщетение за неимуществени вреди в размер на 4000 лева претърпени вследствие нарушаване на чл.3,ал.2, вр. с чл284-286 от ЗИНЗС поради условията на изтърпяване на наказанието лишаване от свобода в ЗОЗТ“ К.“ в периода от 18.04.2018 година до 24.08.2021 година, ведно със законната лихва от 25.08.2021 година до окончателното изплащане на сумата.

В касационната жалба се навеждат доводи за неправилност на обжалваното съдебно решение. Твърди се, че неправилно първоинстанционният съд е прел, че са доказани претърпените вреди, като липсата на условия и пренаселеност не са доказани. Иска се отмяна на решението в осъдителната част и потвърждаване на същото в отхвърлителната част. Претендират се и сторените по делото разноски.

В съдебно заседание, касаторът – Главна дирекция“ Изпълнение на наказанията“ – [населено място] редовно и своевременно призован, се

представлява от юрисконсулт Д., редовно упълномощена, която поддържа жалбата и моли да бъде уважена. Заявява претенция за присъждане на юрисконсултско възнаграждение.

Ответникът по касация- Х. А. К. [населено място] редовно и своевременно призован, се явява и оспорва жалбата като неоснователна и моли да бъде отхвърлена.

Представителят на СГП-прокурор К. изразява становище за основателност на касационната жалба.

Административен съд-София-град, след като прецени събраните по делото доказателства, ведно с доводите и изразените становища на страните, прие за установено следното:

Касационната жалба е процесуално допустима, подадена в преклузивния срок по чл.214 от АПК от надлежна страна и при наличие на правен интерес от обжалване. Разгледана по същество, същата се явява неоснователна. Съображенията за това са следните:

Първоинстанционният съд е анализирал приложените по делото доказателства и въз основа на тях е приел, че Х. К. е разпределян в различни групи в ЗОЗТ- „К.“ от 20.04.2018 година до 17.01.2020 година е бил настанен в 8-ма група, 1-во спално помещение/обособено за 7 лишени от свобода/, а след до 24.08.2018 в 3-то спално помещение/за 8 л.св./ и 2-ро спално помещение/за 10 л.св./; от 17.01.2020 г. до 24.04.2020 година – в 9-та група, във 2-ро спално помещение/ за 9 л.св./; от 24.04.2020г. до 09.02.2021 година – 7-ма група, 1-во спално помещение/за 6 л.св./; от 09.02.2021г. до 25.08.2021г. – в 5-та група, в 7-мо спално помещение /за 7 л.св./ и 1-во спално помещение /за 7 л.св./. След 25.08.2021 година ищецът е преведен в ЗО „К.“ и подробно е указал доказателствената тежест на ответника по иска да представи доказателства за осигуряване на нормални битови условия на ищеца при престоя му в ЗОЗТ” К.“ за периода от 18.04.2018 година до 24.08.2021 и да обори твърденията на ищеца, като му е указал още, че при неизпълнение на задължението, ще приеме за доказани твърденията на ищеца. Въпреки дадените указания, ответникът по иска е представил само част от доказателствата, и не е оборил твърденията на ищеца.

Обоснован е изводът на първоинстанционния съд, че предвид данните в Докладите на О. на РБ относно ЗОЗТ „К.“ и презумпцията по чл.284, ал.3, изр.2 ЗИНЗС е доказано наличието на лоши битови условия в общежитието и в конкретните спални помещения, в които е пребивавал ищецът през исковия период, като е анализирал Докладите на О. на РБ в ЗОЗТ „К.“, сочещи, че съществува пренаселеност, съчетана и с други неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието като: липса на достатъчно светлина и проветрение, замърсяване на помещенията, не поради неподдържане на хигиена, а поради това, че същите са стари и амортизирани, вкл. наличие на мухъл в спалните помещения и санитарните възли. В допълнение към изложеното се установява и отопление през зимния период, което се осъществява със стари печки – тип „кюнци“, в които се горят дърва, въглища и непотребни вещи /при необходимост/. Така установените данни допълнително допринасят за създаване на задушлива атмосфера, при липса на възможност за проветряване през зимните месеци, кредитирал е показанията на разпитания по делето свидетел, които потвърждават отразеното в Докладите и е приел, че за зимната част от исковия период достъпът на лишените от свобода до свеж въздух е бил силно затруднен и ограничен поради извършваното отопление на помещението с печка на дърва и въглища. АССГ е съобразил, че ответникът по иска не е оспорил, че в ЗОЗТ „К.“ има режим на

топлата и студена вода, обусловен от това, че при построяване на общежитието централният водопровод е изграден на около 500 метра от него, което предполага осигуряване на вода чрез помпена станция и резервоар, които не били с достатъчна вместимост и не позволявали подаване на вода пред цялата част на денонощието. Според представени графици на топлата и студена вода, топла се подава в рамките на един час сутрин и един час вечер, а студената вода също е по график /за седем часа и половина по признание на ответника/, столовата по отрядите, които са в лошо състояние и храненето се извършва главно в спалните помещения, а в инспектираните помещения, използвани за кухни и в сервизните помещения, се поддържа задоволителна хигиена, доколкото това е възможно в условията на старите, амортизирани и неремонтирани сгради. Показанията на свителя Я., че тоалетната е без врата към спалното помещение и постоянно имало насекоми и плъхове, съответстват на данните в доклада на О. и обосновано АССГ е приел, че към кумулативното въздействие на условията следва да се прибави наличието на дискомфорт при едновременно ползване на кухня и тоалетна в общо помещение, като от Доклада на О. на Република България относно извършена проверка в ЗОЗТ „К.“, изготвен на основание Заповед № РД-08-35/08.07.2019 г., съдържа данни за системен проблем с наличие на хлебарки и дървеници в местата за лишаване от свобода, като определя периодичното месечно пръскане за неефективно. АССГ е анализирал и Решенията на ЕСПЧ, като санитарен проблем в поправителните заведения, отбелязан в осъдителните решения на ЕСПЧ срещу България, е наличието на хлебарки, гризачи, бълхи, въшки, дървеници и други вредители. Съдът в Срасбург е отбелязал, че затворническите власти трябва да се справят с този проблем чрез осигуряване на адекватни дезинфекционни съоръжения, почистващи продукти, както и редовно обезпаразитяване и проверки на килиите, по-специално на спалното бельо, дюшеците и пространствата, използвани за съхранение на храна. Липсата на място в затворническа килия има голяма тежест при оценката на това дали условията на задържане са в нарушение на чл. 3 от Конвенцията. Съгласно националните доклади за извършените посещения и препоръките по тези доклади предполагат, че желателният стандарт е четири квадратни метра жилищна площ на човек. Въпреки това, ако затворниците имат на разположение по-малко от три квадратни метра жилищна площ, пренаселеността трябва да се счита за толкова тежка, че да доведе само по себе си, независимо от други фактори, до нарушение на чл. 3 от Конвенцията. В оценката на наличното пространство трябва да се вземе предвид пространството, заемано от мебели и обзавеждане в килията. Именно тези мотиви на ЕСПЧ в решението по делото Н. са основание да се приеме, че от общата площ на помещението за задържане следва да се извади площта, заемана от мебели и обзавеждане, в т.ч. санитарното помещение. В конкретния случай, ответникът не доказва посочената площ за всяко спално помещение включва ли площта на санитарното помещение и заетата площ от мебели и обзавеждане. Поради това не може да бъде прието за доказано спазването от ответника на изискването за минимална жилищна площ през исковия период. Дори пренаселеността да не е толкова сериозна, че да представлява сама по себе си нарушение на чл. 3 от Конвенцията, според ЕСПЧ, тя все пак може да доведе до нарушение на тази разпоредба, ако се комбинира с други аспекти на условията на задържане – като например липса на уединение при използване на тоалетната, лоша вентилация, липса на достъп на естествена светлина и свеж въздух, липса на подходящо отопление или

липса на основна хигиена – това води до ниво на страдание, което надвишава това, присъщо на задържането. Идентични са изтъкнатите от ищеца оплаквания в исковата му молба – пренаселеност, съчетана с ниска хигиена, при липса на вентилация, на чист въздух и светлина, с хлебарки и дървеници, липса на врата на тоалетната, съвкупното въздействие на които условия са довели до твърдените неимуществени вреди. ЕСПЧ извежда критерии при оценката на това дали е налице нарушение на чл. 3 от Конвенцията по отношение на липсата на лично пространство, а именно: (а) всяко задържано лице трябва да има индивидуално място за спане; (б) всяко задържано лице трябва да има най-малко три квадратни метра жилищна площ; и (в) размерът на килията трябва да дава възможност на задържаните лица да се движат свободно между мебелите. Липсата на някои от тези елементи сама по себе си поражда сериозно предположение, че условията на задържане са в нарушение на този член. Дори и в случаите на затворнически килии, които осигуряват 3-4 квадратни метра жилищна площ на един лишен от свобода, може да има нарушение на този член, ако факторът на пространството е съчетан с липса на вентилация и осветление. Според т.18.1 от Правилата битовите условия на затворниците, и особено условията за спане, трябва да са съобразени със зачитането на човешкото им достойнство, трябва да осигурява, доколкото е възможно лично пространство, и да отговарят на хигиените и здравословни изисквания, като се обръща необходимото внимание на климатичните условия, в частност площ, кубатура на помещението, осветление, отопление и вентилация. По силата на чл.284, ал.2 ЗИНЗС в случаите по чл. 3, ал. 2 ЗИНЗС съдът взема предвид кумулативното въздействие върху лицето на условията, в които е изтърпявало наказанието лишаване от свобода или задържането под стража, продължителността, както и други обстоятелства, които имат значение за правилното решаване на спора. В случаите на установено нарушение на чл.3 ЗИНЗС и съгласно чл.284, ал.5 ЗИНЗС настъпването на неимуществени вреди се предполага до доказване на противното, като размерът им се определя от съда по справедливост /чл.52 от ЗЗД/. За исковия период на пребиваване на ищеца в ЗОЗТ „К.“ от 18.04.2018г. – 24.08.2021г., първоинстанционният съд е установил нарушение на минимално изискуемата площ за изтърпяване на наказанието – по-малко от 3 кв.м. чиста площ на лице (въз основа на презумпция по чл.284, ал.3, изр.2 ЗИНЗС и Докладите на О.), т.е. изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“ в условията на пренаселеност, съчетано с други неблагоприятни фактори като: липса на достатъчно светлина и възможност за проветрение, лоши хигиенни условия поради наличие на влага, мухъл, сажди и прах, режим на топлата и студената вода, дискомфорт поради хранене в спалното помещение и поради ползване на кухня и тоалетна в общо помещение, наличие на хлебарки и дървеници, а през зимния период (за 6 месеца от текущите години) ползване на стари печки на дърва и въглища, които допълнително замърсяват въздуха и затрудняват достъпа на чист въздух. Съвкупното въздействие на установените нарушения достига изискуемия праг на суровост по смисъла на чл.3, ал.2 ЗИНЗС, вр. чл.3 от ЕКПЧ.

Правилен е изводът на АССГ, че при презюмпиране на неимуществените вреди от поставянето на ищеца в посочените условия на изтърпяване на наказанието за целия исков период от по-вече от три години справедливото обезщетение на неимуществените вреди е в размер на 4 000, 00 лева, който размер настоящата инстанция намира за справедлив и съответстващ на понесените неимуществени вреди за периода, посочен в исковата молба. Законосъобразно АССГ е присъдил

законната лихва върху сумата от датата на подаване на исковата молба-25.08.2021 година до окончателното изплащане на сумата. Ответникът по иска и касатор в настоящото производство не обори нито твърденията на ищеца ,нито изводите на АССГ за присъждане на по- малък размер на обезщетение.

Решенията в осъдителната част е правилно и следва да бъде оставено в сила.

Що се касае до жалбата, в частта с която се иска решението в отхвърлителната част да бъде потвърдено, то настоящият съдебен състав намира, че жалбата в тази част е недопустима, защото решението в отхвърлителната част е в полза на ответника по иска след като няма жалба от лишения от свобода в тази му част, то не е налице хипотезата на потвърждаване на решението в отхвърлителната част. Недопустимата жалба срещу решение, което е в полза на касатора, води до оставянето и в тази част без разглеждане и прекратяване на производството по делото в тази част.

Воден от гореизложеното и на основание чл.221,ал.2 и ал.3 АПК, Административен съд София- град

Р Е Ш И:

ОСТАВЯ В СИЛА РЕШЕНИЕ № 2644/19.04.2022 година по описа на АССГ в частта, в която Главна дирекция“ Изпълнение на наказанията“ [населено място] е осъдена да заплати на Х. А. К., изтърпяващ наказание лишаване от свобода в ЗО“ К.“ обезщетение за неимуществени вреди в размер на 4000 лева претърпени вследствие нарушаване на чл.3,ал.2, вр. с чл284-286 от ЗИНЗС поради условията на изтърпяване на наказанието лишаване от свобода в ЗОЗТ“ К.“ в периода от 18.04.2018 година до 24.08.2021 година, ведно със законната лихва от 25.08.2021 година до окончателното изплащане на сумата.

ОСТАВЯ БЕЗ РАЗГЛЕЖДАНЕ КАСАЦИОННАТА ЖАЛБА НА ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ“ ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАНИЯТА“- ГР. С. СРЕЩУ РЕШЕНИЕ №2644/19.04.2022 година по описа на АССГ в частта, в която е отхвърлен предявеният иск от Х. А. К.- изтърпяващ наказание лишаване от свобода в ЗО“ К.“ срещу Главна дирекция“ Изпълнение на наказанията“ [населено място] за заплащане на обезщетение за претърпени неимуществени вреди за разликата над 4000 лева до предявения размер от 40 000 лева.

ПРЕКРАТЯВА ПРОИЗВОДСТВОТО ПО АДМ. ДЕЛО № 5914/2022 година по описа на АССГ в тази му част.

Решението не подлежи на обжалване, а в прекратителната част, имащо характер на Определение- с частна жалба пред ВАС на РБ в 7 дневен срок от получаване на препис от същото.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ:1.

